

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 23 MAJA V. S. 1814. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S. Peterzburg dnia 13go Maja v. s.

W przeszłą Niedzielę tutejsza Publiczność miała rzadkie i nieocenione szczęście, widzenia w Teatrze Najjaśniejszej Cesarzowej Jeymości Maryi Teodorowny, i Jey Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężniczki Anny Pawłowny. Sala Teatru była przepysznie oświetlona i nacisk niezmierny widzów. Ministrowie i najznakomitsze oboiey płci osoby ubiegały się mieć uczestnictwo w tym festynie Publiczności. Na wszystkich twarzach malowała się radość i tysiączni widzowie oczekiwali niecierpliwie momentu, w którym mieli uroczystie oświadczyć uczucia miłości i poświęcenia się swojego Wspaniałey Monarchini, ubóstwioney Matce naszego Wielkiego Cesarza, i ukochaney Jego Siostrze. Z jakimże uniesieniem obie te Wysokie Osoby przyjęte były przez Publiczność przy swoim wejsciu do łoży! — Grzmiące *Ura*, i oklaski nie ustawały na chwilę tylko dla tego, aby z większą znowu siłą powtarzane były. Przedstawiona była w tym dniu znaioma Tragedya *Pożarski*. We wszystkich piękniejszych miejscach tej sztuki, które się do niniejszych okolicznosci, do Tryumfu terazniejszego Rossyan; ich miłości ku Ojczyźnie, i wiekopomnych czynów Wielkiego ALEXANDRA, który obalił na ziemię nieprzyjaciela Europy, stosować mogły, widzowie pełni uniesienia uczucia swe wyrażali oklaskami, i okrzykiem, który się zdawał wstrząsać ścianami teatru. — Po zakończoney sztuce dany był piękny i wielki widok, wystawiający — *Festyn w obozie woysk Sprzymierzonych przy Montmartru*. Wyborne dekoracye — omamiające perspektywy — wzgórki Montmartru, i na całej ich spadzistości aż do doliny ustawione woyska w rozmaitego kroiu i farby ubiorach — tu płasające Markietanki — tam śpiewający żołnierze — uzbroieni swemi pikami Kozacy — przesłizne, czarujące grupy, gadające pantomimy — wszystko to wystawiało szczególny piękności obraz, i przenosiło imaginacją widzów z nad brzegow Newy, na wzgórki Montmartru. — Do wierszy śpiewanych na cześć Najjaśniejszego PANA, przydane były wiersze na cześć Wspaniałey Matki tego od Boga przeznaczonego Monarchy do podźwignienia z upadku Królów i Narodow. Trudno wyrazić tego uniesienia, jakie przez okrzyki i oklaski, albo przez głębokie ucieszenie, wyrażali przytomni; a gdy Aktor wymówił te słowa — *O Błogosławiona wśród Matek — .. W Maryi każdy Matkę znajdzie*... Entuzjazm doszedł do najwyższego stopnia, i długo po odśpiewaniu wierszy teatr brzmiał odgłosami radości. — W tém z wyobrazonego na teatrze obozu zwycięzców, wyskoczyło 12 Nimf, z których każda w najprzyjemniejszey postawie trzymała literę otoczoną laurami, a wszystkie 12 liter razem złożone stanowiły wyraz П - О - Б - Ъ - Д - И - Т - Е - А - Я - М - Ъ! Zwycięzcom. Kiedy się rozstąpił szereg tych dziewic, wzrok ujrzał imię ALEXANDRA I. jaśniejące w transparencie — Wzniosły się nowe okrzyki, *Ura!* i nowe oklaski, gdy niespodzianie u podnóżka Montmartru, zapalono ogień sztuczny. W pierwszej chwili gęste obłoki dymow

zaciemniły powietrze: lecz wnet wśród wieńców gwiazdowych zajaśniała litera A. a z obu jey stron litera E. i M. Nadzwyczajne światło, które rzuciła litera A. oświeciło swym blaskiem cały teatr, albowiem ALEXANDER rozproszył noc tyranii, zniszczył okropność despotyzmu, w nim zajaśniało dla ludzkości światło dnia nowego, a przed promieniami tryumfującej prawdy i słuszności zniknął pomrok fałszów.

Po zakończonej widowisku Najjaśniejsza Cesarzowa Jeymość i Jey Cesarska Wysokość Wielka Xiężniczka wstały, i przed oddaleniem się z łoży raczyły ukłonami swemi oświadczyć, iż przyymnią łaskawie te uczucia czci i przywiązania, które każdy poddany Rosyjski poświęca Osobom drogiey krwi Panującego Domu. Tysiączne okrzyki radości towarzyszyły tym Paniom oddalającym się z teatru, a świetność i uroczystość tego wieczora na zawsze pozostanie w pamięci mieszkańców Rossy. (z *Pocz. Półn. i Inw. Ros.*)

W Imiennym Najwyższym JEGO CESARSKIEY MOSCI Najjaśniejszego PANA, Ukazie, wydanym d. 31 przeszłego Marca na imię zawiadującego Ministerium Sprawiedliwości Senatora *Bołotnikowa* wyrażono:

„Przychylając do podaney Mnie proźby od „przebywających w Paryżu byłey Polskiej służby: „Jenerała Hrabiego Xawerego *Niesiołowskiego*, Półkownikow: Xięcia *Michała Radziwiłła*, Hrabiego „Konstantego *Tyzenhauza*, Hrabiego *Stanisława Czapskiego*, Kapitanow: *Samuela Kostrowskiego* i *Gaspiera Iwaszkiewicza*, i Porucznikow *Goriana Swidy* „i *Józefa Dembinskiego*, Pozwoliłem powrócić „im do Rossyi, a Wam Rozkazuję uwolnić od „sekwestru ich majątek, za niestawienie się na termin konfiskowany. (z *Gaz. Senac.*)

Z Moskwy 27go Kwienia. Otrzymałą wiadomość przez przyslanego z St. Peterzburga Pułkownika Hrabiego *Wasylewa*, o zaięciu Paryża przez woyska Sprzymierzone, Miasto nasze obchodziło trzydniowym festynem. Naprzód dnia 23go, w Święto Wielkiego Męczennika i Zwycięzcy Jerzego, od pierwszego zaraz poranku cała Kremlńska równina i ulice do niej wiodące okryte były ludem. Najpiękniejsza pogoda sprzyiała tej powszechney uroczystości. W Wielkim Katedralnym Kościele Wniebowzięcia przy licznyim zbiorze najznakomitszych szlachty, Kupców i innych Stanów, Wikaryusz Moskiewski Najprzewielebniejszy *Augustyn* odprawił uroczyste nabożeństwo, po którym J. W. główny Zarządzący w Moskwie, czytał wiadomość o zaięciu Paryża, a potem Najprzewielebniejszy *Augustyn* miał nader piękną, pełną uczucia i mocy mowę. Potym odśpiewany został Panu Zastępów hymn Dziękczynienia. Przy wzniesieniu modłów za długie lata Najjaśniejszego CÉSARZA Naszego PANA, i całego Jego Wysokiego Domu, dał się słyszeć grom dział z twierdzy *Kremlina* i odgłos dzwonów, który się przez cały dzień przedłużał. Wieczorem nastąpiła iluminacya, która i przez pozostałe dwa dni powtarzana była. Radość powszechna wyobrażała się w różnych transparentach i napisach, wystawiających sławę Naszego Wielkiego Monarchy i upadek powstęchnego nie-

przyjaciela. — Dnia 24go Zgromadzenie szlacheckie dało wielki bal, przy czém Dóm ten był przepysznie oświetlonym. — Dnia 25 nakoniec Cesarski Uniwersytet Moskiewski w obecności swojego Kuratora i wielkiej liczby znakomitych Duchownych i Świeckich osób zgromadził się na publiczne Posiedzenie. Uroczystość się zaczęła od wielkiej symfonii, po której Professor Tymkowski miał w języku Rossyjskim stosowną do okoliczności mowę. Spiewany był potem chór z muzyką, umyślnie na ten przypadek złożone. Professor Sandunów czytał Odeę, na *Wzięcie Paryża*, zrobioną przez JW. Kuratora Uniwersytetu, Tajnego Konsyliarza i Senatora P. J. *Gołeniszczewa - Kutuzowa* poczem nastąpiła jeszcze muzyka wokalna i instrumentalna. — Wieczorem zgromadzenie Kupców dawało wielki bal, na którym się znajdowało więcej 2,500 osób. Rzecz godna uwagi, że wszystkie damy były w narodowym stroju, to jest w bogatych sarafanach, a na głowach miały bardzo kosztowne kształtem narodowym ubiory.

Dnia 14go t. m. nastąpiło odkrycie Instytutu Szlacheckiej pensyi ustanowionej przy tutejszym Uniwersytecie, a to w obecności Kuratora Uniwersytetu, Rektora, Członków Rady, i najznakomitszych osób Duchownych i Świeckich. Po odprawieniu zwyczajnego nabożeństwa, Inspektor pensyi Konsyliarz Stanu *Prokopowicz-Antoński* czytał stosowną do okoliczności mowę. Potym Professor Religii na teyże Pensyi i Historii Kościelnej, Konsyliarz Nadworny, *Snigirew* zachęcał młodzież do cnót i nauki Chrześcijańskiej. Na zakończenie uczniowie Pensyi: *Prokopowicz-Antoński*, czytał wiersze do swoich współtowarzyszów, a *Koszelew* krótką mowę do Gości. — Na wybudowanie Domu na tę pensyę, według rozporządzenia JW. Ministra Narodowego Oświecenia przeznaczona jest znaczna summa, teraz zaś ten Instytut mieści się w naitym Domie *P. Nowosilcowa*. (z P. P.)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

F R A N C Y A.

Gazety Berlińskie zawierają z Gazet Francuskich następujące wiadomości:

z *Paryża 8go Maja*. Pozawczoraj Król przyymował Senat, a potym Ciało Prawodawcze w sali tronowej. Na krótką odezwę Prezydenta Senatu Hrabiego *Barthelemy* Król odpowiedział: „Wdzięczny jestem za uczucia, które mi Senat oświadcza. Dotrzymam tego wszystkiego, com wam przyrzekł, i w tém co się tylko powszechnego dobra tycze, nie zaniedbam nigdy zasiągać Rady Najwyższych Magistratur moiego Państwa.”

Pomiędzy Jenerałami, którzy do nowego porządku rzeczy przystąpili, znajduje się imie *Lauristona*, który z niewoli wojennej, w którą się pod *Lipskiem* dostał, powrócił już do Francyi.

W czasie wjazdu Ludwika XVIII do *Paryża* Monarchowie Sprzymierzeni, nie chcąc rozdzielać uwagi i uniesienia ludu, nie ukazali się publicznie, lecz złożywszy to wszystko, coby Ich wysoką dostojność oznaczać mogło, przypatrywali się z Balkonu tey uroczystości.

Dnia 7go Maja Deputacya od Towarzystwa udoskonalenia i zachęcenia sztuk i rzemiosł miała szczęście być przedstawioną Najjaśniejszemu Cesarzowi Wszech Rossyi. Pan *Chaptal* (dawny Minister Spraw wewnętrznych, a teraz Członek Senatu) jako Prezydent miał mowę, i dziękował Najjaśniejszemu Panu za Opiekę, której przyweyściu wojsk Sprzymierzonych do *Paryża*, każdemu Instytutowi użytecznemu udzielił. Najjaśniejszy Cesarz Rossyjski odpowiedział: „iż życzy sobie, aby sztuki i użyteczne rzemiosła na całej kuli ziemskiej rozszerzone i udoskonalone były, i że szczególnie szacnie tych wszystkich, którzy talentem i pracą do tego się przykładają.” Potym, szczególnie Deputacyi Członki były Jego Cesarskiey Mości przedstawione, z których do wielu, ten Mo-

narcha, cós ich osobiście tyczącego i przyjemnego powiedział.

Pisma publiczne Paryskie podają myśl, aby pomiędzy innemi pomnikami uwieczniającemi pamiątkę obecności Monarchow Sprzymierzonych w *Paryżu*, niektóre place i ulice ich imionami oznaczone były.

z *Paryża 12go Maja*. Ponieważ w niektórych jeszcze Departamentach Francuskich, osadzonych przez wojska Sprzymierzone, Dowódcy tych wojsk pomimo zawartej Konwencyi, przez wydawane bezpośrednie rekwiizycye opatrywali potrzeby swoich korpusow, przeto Prezydent Administracyi Centralney wszystkich krajow przez wojska Sprzymierzone osadzonych, *Baron Stein*, oświadczył, iż to się nie zgadza z wolą Monarchow Sprzymierzonych, i rozkazał stosować się w tém względzie do warunkow zawartej Konwencyi. — Z tego powodu Król Francuski wydał następnę ogłoszenie:

„Cierpienia i ciężary kraiu są wielkie, i nasze serce jest niemi głęboko dotknięte; ale te codziennie coraz bardziej zmniejszać się będą. Już je osłodził neco rozeym, poprzednik pokoju, a wspaniałe uczucia Sprzymierzonych Mocarstw zaręczają nam prędkie ich ukończenie. Zganiły one zupełnie to nadużycie, przez które, sprzeciwiając się warunkom Konwencyi rozeymu, w niektórych jeszcze Departamentach dostarczenia dla wojska czyniły się przez rekwiizycye wojenne, które przez Władze Kraiowe czynić się powinny. Od tey pory kraj dostawiać nie będzie, tylko to, co przez Zwierzchność miejscową uznanem i nakazanem zostanie. Z drugiej strony, według praw wojennych wojska obce w czasie swojej obecności w kraiu muszą być kosztem jego utrzymane, a przez wdzięczność ku Mocarstwom Sprzymierzonym, życzymy sobie, aby dobrze i dostatecznie utrzymane były. Upominamy zatem wszystkich mieszkańców, aby się nie ociągali z tą dobrowolną i z serca pochodzącą ofiarą, i spodziewamy się tego po ich ku nam miłości; zwłaszcza, że już część wojsk Sprzymierzonych udała się w marsz odwrotny ku granicom naszego kraiu.”

Pod dniem 10tym Maja Król w odezwie swojej zganił mieszkańców niektórych miejsc, którzy się umiarkowanego nawet podatku akcyzy płacić wzbraniłi. „Nieuchronne ciężary, (mówi) które narod teraz ponosić musi, nie pozwalają większego zmniejszenia podatkow, nad to, iakie do tey pory nastąpiło. Kraj ma świętą powinność zaspokoienia swoich dłużników, tudzież opłacenia cywilney i wojennej listy. Lud Francuski spuścić się może na dane, i teraz uroczyście powtórzone przyrzeczenie, że Król wraz z Ciałem Prawodawczém pod nayıpierwszą rozwałę wzięwszy systemat podatkowy, starać się będzie o wszelką ulgę, jaka się tylko z potrzebami Kraiowemi zgodzić potrafi.”

Co się tycze siły morskiej Hrabia *Artezji*, jako Namieśnik Królestwa, jeszcze 21go Kwiet. wydał następnę rozrządzenie: 1) Siły morskiej Francyi nie więcej ma pozostać w zupełném uzbroieniu, jak 13 okrętow liniowych, 21 fregat, 27 korwet i brygow, 28 lekkich statkow pocztowych różnego nazwiska, i 60 przewozowych. 2) Liczba tych ostatnich może być w potrzebie powiększoną, gdy tego wymagać będzie znaczna liczba pozostałych Angielskich jeńcow wojennych, którzy według traktatu niezwłocznie odesłani być mają. 3) Wszyscy w służbie Francuskiej znajdujący się obcy maytkowie, i ci, którzy są rodem z krajow od roku 1792 do Francyi przyłączonej, uwolnieni od służby powrócą do swoich domow. 4) W aktualney służbie zostają tylko dway Kontr Admiralaowie, z których jeden w *Talonie*, drugi w *Brest* przebywać będzie. 5) Wszystkie okręty znajdujące się w portach, *Flesyngi*, *Antwerpii*, i *Genii* do dalszego postanowienia zostawać mają w terażniejszym stanie i uzbroieniu.”

Pod dniem 9tym Maja, Król Francuski rozka-

zał. 1) Aby Archiwa zjednoczonych Prowincyi Niderlandzkich znajdujące się w 71. skrzyniach terazniejszemu Rządowi tych Prowincyi zwrócone były. 2) Aby dzieła sztuk i inne kosztowne rzeczy, które dziesięciu najznakomitszym Hiszpańskim Familiom, przeszły Rząd Francuski dnia 12go Listopada 1808 zabrał, na powrót im oddano.

Król odbiera codziennie mnóstwo adressów oświadczających wierność i podległość ze wszystkich Departamentów Francyi. Do Deputacyi miasta *Lugdunu* Król odpowiedział: Wiem ia, iak sobie postępowało, i co ucierpiało Moie dobre miasto *Lugdun*. Możecie bydź zapewnieni, że mój umysł i moje serce z równą wiernością zachowywać będzie pamięć waszą”

Wczoray Xiążę *Eugeniusz* przybył do *Paryża*, i o godzinie 3 po południu oddawał Królowi swoje uznanowanie. — Cesarzko-Rossyyski Jenerał Hrabia *Szwallow*, który wraz z innemi Kommissarzami towarzyszył podróży *Bonapartego*, przybył na powrót do tej Stolicy. — Pogłoska, iakoby Angielska fregata, na którą wsiadł *Bonaparte*, nie do wyspy *Elby*, ale ku *Gibraltarowi* popłynęła, od pozawczoray krąży po *Paryżu*. Czy ona jest na czém zagruntowana, zaręczyć nie możemy: to iednak pewna, że Kapitan *Montcabrier*, który miał dowodzić Francuską fregatą, użyczoną *Bonapartemu* dla czynienia przejazdu morskiej, około wyspy *Elby*, otrzymał rozkaz przeciwny, i do tej wyspy nie popłynął.

Mieszkańcy *Paryża* łaskawością Cesarza *ALEXANDRA* uieci szukają wszystkich sposobów, aby temu Monarsze okazali wdzięczność swoją. Pomiędzy innemi chcieli oni zdiąć napis z tak nazwanego *Austriackiego* mostu w *Paryżu*; lecz wspaniały Zwycięzca sprzeciwił się temu, i rozkazał tylko tamże przypisać, że Cesarz *Wszeh Rossyi* z armią swoją przeszedł po tym moście w roku 1814.

Liczą do 10,000 Francuskich Emigrantów znaczniejszych domów, którzy teraz z Anglii powracają do Francyi. Wielu z nich przywiezli byli z sobą do Anglii wielkie skarby.

Gazeta Urzędowa Francuska *Monitor* o podróży *Bonapartego* zawiera, co następuje: „O przejeździe *Bonapartego* do *St. Raphaen*, gdzie sam tylko wsiadł na Fregatę Angielską, możemy dać czytelnikom następnę wiadomienie. — Dnia 22go Kwietnia przybył on pod eskortą 25 ludzi kawaleryi do *Montargis*. On i Jenerał *Bertrand* siedzieli sami w powozie; towarzyszący mu Jenerałowie Francuski, Rossyyski, Austriacki i Pruski w kilku koczach, za powozem *Bonapartego* iechali. Przejazd przez *Niwer-nois*, przez *Bourbonnois* i przez okolice *Lugdunu*, był wcale spokojny: przedsięwzięte też były wszystkie środki do uniknienia nie porządku. W *Avinionie*, dokąd 25go przybył, okazały się pierwsze znaki wzburzenia umysłów. Na wszystkich miejscach, które miał przejeżdżać, pospólstwo zbierało się tłumami, od poprzedzających wozów bagażowych, odrywało herby i orły i samego *Bonapartego* znieważywszy uszczypliwemi słowy, przyeło wołaniem, *Niech żyje Król!* Jeden z tłumy chciał wyłomać drzwi powozu, w którym się on znajdował, ale go wstrzymali iego towarzysze, mówiąc, *dozwól mu daley iechać*. Dla zapobieżenia większym nieporządkom towarzyszący mu Jenerałowie Sprzymierzeni, wysiedli z swoich powozów, i zaledwo lud w karbach utrzymać zdołali. W przejeździe przez Departament uiecia *Rodanu*, pospólstwo wszędzie okrywało go znieważającemi słowy, i to trwało aż do miasta *Aix*. W miasteczku w *St. Cannat* wybito kamieñmi okna w iego pojeździe, i w tenczas osądził on za rzecz do swego osobistego bezpieczeństwa potrzebną, wdziać Rossyyski Mundur, i w otwartym iechać powozie. Oprócz tego resztę dnia przepędził w oosobnionym domu gościnnym między *St. Cannat* i *Aix*. Dnia 27go w wieczor o godzinie 10tej dano znać Podpre-

fektowi w *Aix*, przez iednego Pułkownika Austriackiego, że za kilka godzin *Bonaparte* przez to miasto przejeżdżać będzie, a zatym aby dla ubezpieczenia iego osoby miał w pogotowiu siłę zbroyną, albowiem w *Avinionie*, w *Orgon*, w *Lenebes* i w *St. Cannat*, zaszły wypadki, które dalszych skutków obawiać się kazaly. Wezwanie to Jenerałowie Mocarstw Sprzymierzonych stwierdzili podpisami swoimi. Zatem Podprefekt stosując się do tego wezwania, wysłał *Zandarmeryą* do patrolowania po drogach, i rozkazał wszy zamknąć bramy miasta, aby nacisk ludu nie mógł bydź tak wielki, konie do przepręgu za miasto wyprowadzić rozkazał. Podprefekt prowadził sam swoich *Zandarmów*, a *Mer* ze swoimi pomocnikami udał się na czele oddziału woysk liniowych, i gwardyi mieyskiej do domu gościnnego, gdzie przebywał *Bonaparte*. Jenerałowie Mocarstw Sprzymierzonych narzekali mocno na te wzburzenia i nieporządki, iakie nayszczęólniey w *Prowancyi* zagrażały osobie *Bonapartego*, i żądali, aby Podprefekt z *Zandarmami* powóz iego eskortował. Tym sposobem ubezpieczona została reszta podróży. *Bonaparte* przybył 28go Kwietnia do *Frejus*, i na koniec 29go w *St. Raphean* wsiadł na Angielską fregatę. Należy to do szczególnych wydarzeń losu, że lubo miał wsiąść na okręt w *St. Tropez*, iednakże gdy droga do tego portu była nie podobna do przebycia, podróżni skierować się musieli do *Frejus*, mieysca, gdzie *Bonaparte* powracając z *Egiptu* wylądował do Francyi.

W. B R Y T A N I A.

Z *Londynu* 3go Maja. Dnia 29go Kwiet. Hrabia *Bathurst* w imieniu Xięcia Regenta oznaymił wszystkim obcym Posłom, iż wszystkie porty *Norwegii* są w stanie blokady, i że ze strony *W. Brytanii* przeciwko okrętom, któreby do tych portów zawijać chciały, postępować się będzie, jak w podobnych okolicznościach prawo Narodow przepisuje. — Twierdzą, iż ma bydź zawarta Konwencya ze wszystkiemi Mocarstwami Sprzymierzonymi, mocą której, po zawarciu powszechnego pokoju, też Mocarstwa mieszać się nie będą do woyny między *Anglią* i *Ameryką Połnocną*. Do tegoż samego warunku obowiąże się *Francya*, z którą także traktat handlowy zawarty będzie.

Z *Londynu* 6go Maja. Dworska Gazeta zawiera co następuje: *J. K. W.* Xiążę Regent postanowił imieniem i za zezwoleniem Króla nadadź dostojność Xięcia (*Duc*) i Margrabiego, Feldmarszałkowi *Arturowi Wellingtonowi* i jego potomstwu płci meskiej z imieniem, godnością i tytułem Margrabiego *Douro* i Xięcia (*Duc*) *Wellingtona*, w Hrabstwie *Somerset*. Dostojnością Baronow i Parow zaszczytzeni są: Jenerałowie Leytnanci *John Hope*, *Graham*, *Stapleton Cotton*, *Sir Rowland Hill*, i *Sir Will Carr Beresford*.

Listy prywatne z *Bordeaux* donoszą, że na teatrze, gdzie się znajdował Xiążę *Angouleme*, kilka osob niespokojnych wstąpiwszy na scenę, spalili publicznie jeden exemplarz nowej Konstytucyi Francuskiej, zarzucając jey naybardziej, że przez nią nowa Szlachta czyli Senat chce przewyższyć wszystkie przywileje dawney Szlachty i sobie wyłącznie majątek, tytuły i rangi nadała. Xiążę *Angouleme* okazał z tego nierostropnego postępowania swoje najmocniejsze nieukontentowanie.

Dnia 2go Maja Wielka Xiężna *Oldenburska* oddaliła się z tej Stolicy chcąc zwiedzić Uniwersytet *Oxfordski*, tudzież *Birmingham* i inne w pobliskości rękodzielnicze miasta oglądać.

Xiążę Regent wniesie do Izby Niższej, aby Xięciu *Wellingtonowi* z fundusów Kraiowych znakomity dochód był zapewniony. — Xiążę *Wellington* ma przeznaczyć, które regimenta do *Ameryki* popłynąć mają. — Jenerał *Hope* raniony 9go Maja przy wycieczce załogi *Baiońskiej*, wolny od niebezpieczeństwa, ma się coraz lepiej. — Izba Wyższa ma podać prozbę do Xięcia Regenta, aby za Jego wstawieniem się, Mocarstwa Sprzymierzone chciały zakazać Poddanym swoim handlu niewolnikami.

WŁOCHY.

Gazeta Ryska, z Gazety Angielskiej, *Morning Chronicle*, zawiera następną wiadomość. *Murat*, po zawarciu umowy ze Sprzymierzonymi, zda się, iż wcale niepostępował podług Ich życzenia. Po przybyciu do *Bolonii*, oprócz wojsk Neapolitańskich dany mu był jeszcze znaczny korpus Austriacki, z którym przyrzekł działać przeciwko Francuzom; lecz pomimo poselstw, instrukcyi i przedstawień trzymał się spokojnie w miejscu, i żadnego nie czynił poruszenia. Niezaniedbał jednak wybierać podatków, i niemi napelniać swojej kassy. Mówił, iż jego obowiązkiem i celem było w terażniejszych okolicznościach utrzymać nie naruszone Królestwo Włoskie, co też w samej rzeczy uczynił. Lord *Bentinck* miał się mocno uskarżać przed Rządem na ten sposób postępowania, który oczywiście okazywał chwianie się po między dwoma stronami.

Taż gazeta Ryska pod artykułem, *od granic Włoskich 5go Maja*, donosi: Całe Włochy są teraz w naywiększym oczekiwaniu; i dziwić się nie można, że w niniejszym rzeczy położeniu, każda nowa pogłoska, coraz nowy kierunek i dążenie umysłem nadziei. Jedną z tych ostatnich pogłosek zasługuje szczególnie na wspomnienie. Twierdzą, że Król Neapolitański powróci swoje Królestwo Królowi Sycylii, a za to będzie Królem Sardynii. Stan Papieski ma być przywrócony do granic w jakich był przed rewolucyą. Dóm Sabaudzki odzyskuje *Sabaudyą*, *Piemont* i *Montferat*, a w nadgródę za *Sardynią*, *Genue* i *Lambardyą*, wzywawszy *Mantue*; tudzież otrzymuje tytuł Króla Włoskiego. *Modena* dostanie się Arcy Xięciu Franciszkowi, *Parma* i *Placencya* Arcy Xięciu Ludwice Austriackiej. *Toskania* iak dawniej składając drugi Majorat Arcy Xiążęcego Domu, powiększona *Lukką*, dostać się ma Arcy Xięciu Ferdynandowi, W. X. Wirzburkiemu. Wyspa *Elba* Anglii. Były Wice Król Włoski otrzyma dla siebie i dla swoich potomków część dawnych Kraiów Weneckich z tytułem W. Xięcia.

Papież dnia 21go Kwietnia przybył do *Rzymu*, a Jenerał Neapolitański *Pignatelli* oddał mu rząd Stolicy, *Patrimonium Sgo Piotra*, tudzież miasta *Witerbo* i *Oviato* z ich okręgami.

WIADOMOŚCI ROZMAITE

— W Berlinie urzędowie ogłoszono, że dnia 10go Maja z twierdzy *Wesel* ustąpiła załoga Francuska, a na iey miejsce weszły wojska Pruskie.

— Gazety Francuskie donoszą, że do *Paryża* z wyspy *Elby* przybyła Deputacya od mieszkańców, prosząc, aby *Bonapartemu* inne iakie miejsce na schronienie przeznaczone było.

— Ferdynand VII. dnia 6go Kwietnia przybył do *Saragossy*. — Gazeta Ryska z Gazet Londyńskich donosi, że w *Madrycie* wybuchnęły niepokoje. Niektórzy członkowie stanów *Cortes* wniesli, aby nikt w Państwie nie posiadał więcej nad 4,000 funtów szterlingów rocznego dochodu. Ta osobliwsza i szalona propozycya wzniesić miała wielkie zaburzenia.

— Mówią, że kongres do powszechnego pokoju ma być w *Bruxelii*.

— Dnia 2go Maja Jeneralne Stany Prowincyi zjednoczonych *Hollenderskich* otworzyły w *Hadze* uroczyste swoje posiedzenia.

— Gazeta Rządowa Saska zawiera patent d. 10go (22) Kwietnia datowany, mocą którego, wszyscy Chrześciance Greckiego obrządku zamieszkali w *Saxonii*, używać będą wszelkich praw i przywilejów Obywatelskich, przedtém sobie zaprzeczonych, w tey samej mierze, iak te są *Katolikom* i *reformowanym* zabezpieczone.

— Jenerał *Hogendorp* z *Hamburga* odiechał do *Hollandyi*. *Davoust* złożył Kommissyą w *Hamburgu* do obrachowania wszystkich summ, które od rządu Francuskiego reklamowane być mają. Dnia 8go Maja inż wartość samych dostarczeń dla Francuzów czynionych wynosiła sto dwadzieścia pięć milionów franków.

— W *Antwerpii* przy nowym Rządzie upoważniony został Agent miast *Hanzeatyckich*.

— Dnia 2go Maja, twierdza *Kehl*, na tey stronie *Renu* przeciwko *Strazburgowi* leżąca, oddana została wojskom *Badeńskim*.

— W *Szwabii* stoi bardzo wiele wojsk *Rossyjskich* i *Austriackich*, które się wstrzymały w swoim marszu do *Francyi*. — W *Saxonii* robią kontrakty na dostarczenia dla wojsk mających przez ten kraj powracać.

— Według doniesień z *Londynu* *Feldm. Blücher* miał przybyć do tego miasta, kiedy przeciwnie gazety Francuskie twierdzą, że się znajduje w *Paryżu*. — Między grenadyerami Austriackimi i Francuskimi w *Paryżu*, przyszło do nieiakich sporów, z powodu, że Austriacy nosili zielone gałazki przy swoich grenadyerskich czapkach. Xiąże *Schwarzenberg* donosząc o tym tymczasowemu Ministrowi wojny Jenerałowi *Dupont* żąda, aby on ogłosił wojsku Francuskiemu, iż takie noszenie zielonych gałazek nie ma innego powodu, iak tylko dawny i upoważniony między wojskiem Austriackim zwyczaj, tak w czasie wojny iak i w czasie pokoju. — Znajdujące się w służbie Francuskiej regimenta *Szwajcarskie* otrzymały rozkaz przybycia do *Paryża*, i *P. Castella* mianowany jest ich naczelnikiem. — Na proźbę Marszałków *Sucheta* i *Soulta*, Xiąże *Angouleme* pojechał do *Narbonny* i do *Karkasonny* dla oglądania tam stojących wojsk Francuskich. Przywiązanie i zapał Prowincyi Południowych ku temu Xiążęciu, jest nad wszelkie pojęcie. — Dnia 11go Maja na drodze z *Paryża* do *Calais*, Inspektorowie poczt przygotowywali konie dla przejazdu *Wysokich Gości*, którzy *Londyn* odwiedzić mieli.

— Dnia 3go Maja, Poseł Papieski przy *Kantorach Szwajcarskich* przybył do *Zurychu*.

— Marszałek Dworu Królewskiego w *Paryżu* ogłosił, że do 1go d. Świąt Zielonych jeszcze *Damy* w *Sukniach* powłoczystych u Dworu pokazywać się mogą; od tey zaś pory, nastąpi osobne względem ubiorów rozrządzenie.

Kuryer Litewski.

Zbliżony dzień iszy *Lipca* jest dniem odnowienia prenumeraty dla tych, którzy, odbierając tę *Gazetę* na Prowincyi, półrocznie tylko do 1go *Julia* 1814 zapłacili. Prenumerować można w *Wilnie* w *Expedycyi* *Gazetney*, i z każdej listowej *Kantory* Państwa przysyłać można prenumeratę z dokładnie wyrażonym *adressem*. Placi się półrocznie srebrem rubli siedm— kwartalowa się nie przyjmuje. Redakcyja uprasza mocno, aby mający chęć prenumerowania wcześniej zgłosić się raczyli, inaczey, dla znacznie spóźnionych, nie może zaręczać dójścia wszystkich w porządku Numerów. *Expedycya* *Gazetna* tutejszego *Głównego Poczta*mtu przedsięwzięta naywłaściwsze środki, aby ta *Gazeta* regularnie prenumerujących dochodziła; w przypadku zaś jakiego zamitżenia prenumerujący udawać się powinni do teyże *Expedycyi* *Gazetney* *Głównego Poczta*mtu *Litewskiego*.

Dozwala się drukować — *Z. Niemczewski* Członek *Komitetu Cenzury*. W *Drukarni* *Dyoceczalney* u *XX. Missyonarzów* DODATEK.

OGŁOSZENIE RZADOWE.

2. Od Mińskiego Guberskiego Rządu czyni się wiadomo, iż żądający kupić pozostały, po śmierci byłego w 1812 roku w mieście Minsku w czasie Francuskiego Rządu Kommendanta Polskiej służby Majora Michałowskiego żony Maryi Hrynconczynny Michałowskiej, rozmaity ruchomy majątek, stawić się mogą dla targu, do Guberskiego Rządu, w terminie trzechmiesięcznym od pierwszego ogłoszenia w Kuryerze. Dnia 12 Maja 1814 roku.

3. Od Komissyi za Naywyższym rozkazem do sprzedaży majątków Skarbowych w Grodnie ustanowionej, czyni się wiadomo, że naznaczone na sprzedaż w Gubernii Grodzieńskiej majątki Skarbowe, a mianowicie: w Powiatach Grodzieńskim Woytostwo Sałackie 275 dusz, w Słouimskim Dzierżawy Lewkowicze 3, Kokoszyce 44 dusz, Nowale osm włok i 6. morgów ziemi, Chodzielice pięć włok ziemi, wieś Woytowo z Przysiołkiem Niwy 141 dusz, Ekonomia Słouimska 2,121. dusz. W Nowogrodzkim Woytostwo Nowogrodzkie 3 włoki ziemi, Ekonomia Nowogrodzka 111 dusz, Starostwo Cyryńskie 376 dusz, w Lidzkim Dzierżawy Ugołniki jedna włoka 5. morgów, Zahalski 4 i pół włoki, Likancy 5 włoki, Woytostwo Lidzkie 2. włoki ziemi, Starostwo Tuszomańskie 46 dusz, Dzierżawa Pielowcy 92 dusz, w Brzeskim Kolonia Radesz 19 włok ziemi, Dzierżawa Radość 20 dusz, w Prużańskim Starostwo Rewiatyckie i Przysiołki od niego odeszłe, 566 dusz. W Wołkowyskim Folwark Biskupcy 89 dusz. W Kobryńskim Starostwo Kalali 6 dusz i Folwark Czerniany 15 dusz; podług rewizyi 1811 znajdujące się. Mający zamiar kupić którykolwiek z wymienionych na sprzedaż majątków Skarbowych, mogą iawić się dla targów do tey Komissyi w każdym czasie. Dnia 17go Aprila 1814.

Gubernator Leszern.
Wice Gubernator Andrzejkowiez.

OBWIESZCZENIA SĄDOWE

2. Roku 1814 miesiąca Maia 13go dnia. Urodzony Stanisław Paszkiewicz pozywa Edyktalnie Urodzonego Adama Mołochowca, gdziekolwiek znajdować się mogącego przed Sąd Grodzki Kowieński na Kadencją Maiową lub Extrakadencją sądzić się mogącą, o to, iż obżałowany w roku 1813 8bra 13go, przybywszy w Powiat Kowieński z Plenipotencją od brata swego Jędrzeja Mołochowca sobie wydaną i w Subselliach Nowogrodzkich przyznana, na mocy onęj Oblig temuż Jędrzeiowi Mołochowcowi na złch 5,000 w roku 1807 miesiąca Januarij dnia 11go przez urodzonego Józefa Hoppena Skarbnika Trockiego wydany, żalującemu Paszkiewiczowi przewlekwował, z obowiązkiem iednak tak na Dokumencie Assekuracynym, iako też i w Obligu pomienionym nie wprzódtę summy odbioru, aż po uzyskaniu przez żalującego Dellatora, czy to ugodą, lub też Processem od Urodz. Hoppena. — Dopiero gdy urodzony Hoppen pozwał żalującego Delatora i oraz Jędrzeja Mołochowca w poparciu dawniey rozpoczętego Processu, celem znikczemnienia tey pretensyi, i uzyskania przez extradycją przelanego Obligu. — Żalujący Paszkiewicz widzi nawzajem potrzebę pozwania i pozywa Obżałowanego Wlewkodawcę, tak dla znaydowania się przy Sprawie i wyprobowania ważności przelanego Obligu, iako też wrazie onego znikczemnienia, dla zwrótu wydanego na równą ilość kondycjonalnego Skryptu — z Ostrzeżeniem zarazem czyniącym się, iżby nikt takowego kwestyonowanego Obligu przez żalującego Paszkiewicza wydanego nie nabywał, i w iakieykolwiek o ony układy niewchodził. — Takowy pozew przybity oddzielnie do drzwi Sądowych Subsełów Kowieńskich. —

Jerzy Woyna Wozny Pttu Kowień.

3. Dekretem Remissyynym Ziemskim Wileńskim naznaczony Sąd Taxatorsko Exdywizorski na rozdział majątku W. Jmśc Pani Marcianny Murawskiej b. Antreprenerki Teatru Wileń: przez ustanowiony pierwszy zjazdowy wyrok na wszystkich Kredytorach i Pretensorach, oraz Debitorach Komportacją wszelkich Dokumentow pod regestrami od dnia 12 Junii po dzień 12 Julii roku idącego do Kancellaryi Aktowej Ziem: Wileń: wspólnie z oddaniem kopii z Spraw spełnić się powinna uznał, a na samey JP. Murawskiej nie tylko Dokumentow in natura, lecz nadto wszelkiego ru-

chomego majątku na regestrze w tymże terminie i mieyscu uskutecznić się powinna przeznaczył i persystencją cztero - niedzielną zamierzył, Administratorow nad kamienicą w mieście Wilnie pod Nrem 400 sytuowaną i Folwarkiem Działuny zwanym w Powiecie Wileń. leżącym wyznaczył, pomiar tegoż Folwarku zadeterminowawszy Jeometrow przeznaczył i reguły dla nich przepisał, oraz dalsze zwykłe początkowe ustanowiwszy wyroki, termin powtórnygo zjazdu do kamienicy wyż Numerem pomienioney z wolnością przeniesienia Juryzdykcyi dzień 12 Oktobra roku terazniejszego 1814 zamierzył; żeby więc Kredytorowie i Pretensorowie JP. Marcyanny Murawskiej pod upadkiem swych pretensyw, a Debitorowie że etiam w niestanności oczewisty nastąpi Dekret w przyszłym ostatecznym terminie do jednoczasowey łączyli się rozprawy, przez niniejszą trzykrotną zawiadania awizacją.

5. Sąd Taxatorsko - Exdywizorski w majątku Białozorowie w Powiecie Upitskim agituiący się, WW. JPP. Pretensorow i Debitorow, obojga WW. Sęxtwa Sopoekow zawiadania, iż dnia dwódziesiątego szóstego terazniejszego Miesiąca Maja, oczewisty w całej Sprawie Dekret promulgować będzie — Datt 1814. Msca Maja 10 dnia w Białozorowie.

Wincenty Mołochowiec Sędzia Grodzki Kowieński
Prezydujący.
Józef Skarżyński Sędzia Grodzki Pttu Trockiego
Exdywizor.
Teodor Pietkiewicz Grodzki Wilkom: Pisarz Exdywizor.

1. Sprawa JPP. Jana i Krystyana Szlakow synow zmarłego Obywatela Wileńskiego Krystyana Szlaka z Kredytorami i Pretensorami, oraz Debitorami jako to: WW. Heleną Jakowlewą Kommissyonierową, Adwokatami Nowickimi, Stanisławem i Franciszką Zytkiewiczami, Wincentym Chrapickim Porucznikiem, Jenerałem de Reassem, Kaletanem Kijańskim, Antonim Czaplńskim, oraz z Starozakonnemi Mortchelem Jankielowiczem, Jankielem Mowszowiczem, Jona Nochimowiczem, Eliaszem Ickowiczem, Mendelem Jankielowiczem i dalszemi połączonemi stronami tak stawiającemi, jako i niestawiającemi na mocy Dekretu Remissyynego Sądu Głównego Litewsko - Wileńskiego drugiego Departamentu w roku 1812 miesiąca Marca 8 dnia wypadłego, do Magistratu Wileńskiego wprowadzona na dniu 8 terazn. miesiąca Maja przywołaną została, w której in continuatione na dniu jedenastym presentium przez postanowiony Dekret, Sąd Magistratu Wileńskiego naznaczywszy Inwentarycją majątku Szlakow i administracją Kamienicy po zmarłym Krystyanie Szlaku w mieście Wilnie na ulicy Trockiey pod Nrem 398 sytuowanej, w samey Sprawie jako na pierwszym terminie pomiędzy wszystkimi stronami komportacją Obligow, Dekretow, Tradycyow, Inwentarzow i Kontraktow, oraz wszelkich dowodow i tranzaktow do takowey Sprawy potrzebnych i postuguiących w przeciągu czterech tygodni do Kancellaryi tegoż Sądu z persystencją także czteroniedzielną oddać się powinna zadecydował. — Osobno podług żalob pozewnych Szlakow, Komportacją ruchomego majątku onych i dalszych artykułow na JPP. Karolu Szulcu, Zelawskim, Jankielu Rubinowiczu, Naumowiczowey, Szulewiczu, i na Korczykowiey in natura; a za nieznaydywaniem się na Regestrze z dostatecznym pojaśnieniem także w terminie czteroniedzielnym naznaczył, niemniey kopią z spraw pomiędzy wszystkimi stronami oddać do Kancellaryi miasta Wilna zalecił. — A jako przez Dekret Remissyyny Sądu Głównego Sprawa Szlakow między wszystkimi stawiającemi i niestawiającemi stronami na jednoczasowe rozpatrzenie do Magistratu niniejszego odesłaną została, tak też Magistrat dla wiadomości wszystkich stron do tegoż dzieła interessowanych i

wpływających o składzie takowego procederu wydać Awizacją potrzykroć przez Gazetę Kuryera Litewskiego, aby się jawili ku rozprawie następnej ocze-wistey (po wyściu naznaczoney Dyllacyi) w ten Sąd z dowodami pod utratą w swych pretensjach i od-powiedzią z prawa postanowił — Dla czego niniey-sza i zamieszcza się — Dnia 20 Maja 1814 Roku.

Józef Klimaszewski Burm. M. W.
Regent Marcin Pozlewicz.

7 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski do rozdziału majątku W. Józefa Wygonowskiego Brzeskiego Wywodowego Deputata, dla za-spo-koinienia jego Wierzycieli i Pretensorów, Dekretem Sądu Główne-go 2go Departamentu Litt. Grodzien Gubernii w roku ter. 1814 dnia 7go Marca wyznaczony, w majątności tegoż Baranki w Brze-skim Powiecie dnia 1go ter. Maia Akt Exdywizyi rozpocząwszy, Dekretem dnia 2go tegoż miesiąca zapadłym, też Baranki, a w Kobryńskim Powiecie Janopol z attynencyą w Krupczycach i Nieło-jewicze z pod byłych Possesjów pod wiedzę Sądu wzięwszy, In-ventaryą, i Administracyą urządził. — Schedę Tomaszki w tym-że Powiecie do końca rozpoczętego między Bracią Debitora przez uprzedni Kompromiss działu, na rzecz masy Kredalney ubeśpie-czył — Wymiar Geometryczny za dobrowolną stron z Komornikiem ugodą temuż poruczył — Komportacyą na stawiających i niestawa-jących stronach na dzień pierwszy Jubi t. r. przy Aktach Ziem-skich Brzeskich na 4ro-tygodniową persystencyą pod winami prze-znaczać, Kredytom za Obligami, w Possesjach nie byłym, w tym czasie niekomportującym, spełnić oną w dniu 3m po Reassum-pcyi powtórnego zjazdu w Kancell. Sądu Exdywizorskiego — Akta z byłemi Possesorami od dnia 8go Augusta zacząć w Janopolu, i kolejno w dalszych choćby pod niestanność strony, a przedaź ru-chomości i żywiołów z publicznego targu w Barankach w dniu 3m po otwarciu przyszłego zjazdu oznaczył, i dalsze przez szczegóły kwestye i prawidła Remissy załatwił, a Sądowictwo do dnia 17go Augusta t. r. lub w razie uchybienia na 4ro tygodniowym Obwie-szczeniem do Baranków przeznaczając, przez Gazetę Kuryera Litew-skiego Publiczności zawiadomić postanowił — W skutek czego o po-wyższym, i o zadeklarowanej Dekretu Sądu Głównego dla nie-przychodzących stron Ammissyi rzeczy, niniejsze po ogłoszeniu w dniu dzisiejszym wyroku, przesyła do Redakcyi dla trzykrotnego w Gazecie wydrukowania, Ogłoszenie — Działo się w Barankach roku 1814 miesiąca Maja 4go dnia.

Stanisław Matuszewicz Prezes Graniczny Powiatu Brzeskiego i Exdywizor.

Kasper Rószcyc Pisarz b. Z. P. K. i Exdywizor.

Kazimierz Józef Stępkowski Pisarz b. Ziem. Pttu Prużań. i Exdywizor.

Józef Dąbrowski Graniczn. Prużań. i Exdywizyi Regent.

OGŁOSZENIA PRYWATNE.

3 Szkoła Głucho-Niemych, pod Dyrekyą X. Zygmunta Ru 1811 w Wilnie w Domu JXX. Missyonarzów rozpoczęta z Głucho-Niemymi uczniami, przerwana została z przyczyn zaszyłych publicznych oko-licznosci — Tenże sam X. Dyrektor Głucho-Niemych powieca 'po-wtórnje swoją pracę i pomoc dla tych nieszczęśliwych, od natury u-posledzonych dzieci, i wzywa ich Rodziców troskliwych, aby ustnie, lub przez pismo do niego nadgłosili się. — Zyczy sobie mieć wiadomość o wieku pomienionych dzieci: mające mney ośm lat, nie są zdolne do tej nauki — Mieysce na edukacyą tymczasową obiera się w Domu JXX. Missyonarzów Wileńskich — Z większym pozy-tykiem poszłaby ta nauka, gdyby liczba Uczniów zebrała się przynaj-mniej do szesściu osób. — Czas otwarcia tej szkoły w powtórnym obwieszczeniu się naznaczy.

3 Niżej podpisany dostrzegłszy w Kuryerze Litewskim umie-szczone doniesienie przez W. JPana Jana Sierżputowskiego. Adwo-kata Sądu Głównego, iż dobra Franciszka Graffa Dunina Jundziłła byłego Podkomorzego Grodzieńskiego Kawalera Orła białego w Gu-bernii Grodzieńskiej, Mińskiej i Wileńskiej, są na Exdywizyą o-świadczone. Winieniem uczynić ostrzezenie, iż zostawiając w moim własnym władaniu i rozrządzeniu Dobra Ikaznienskie z attynencya-mi pryncypalnie w Mińskiej Gubernii sytuowanemi, a w małej części w Wileńskiej — Same tylko dobra Brzostowicy murowanej z attynencyami, w Gubernii Grodzieńskiej położone, JW. Wi-ktoremu Graffowi Duninowi Jundziłłowi Synowi memu cedowałem, a przy ustąpieniu Dóbr tych przyłączyłem razem tabelę ciężarów o-partych na tamtych Dóbrach w trynascu onym cię arom odpowie-dnych. Wszakże gdy Synowi memu zdało się (nie dla nie dostatku odpowiedzi omerom, ale dla nadto gwałtownego nacisnienia Kredy-torow i dla zatrzymania prawie wszystkich dochodow i Intrat z ra-cyi zabronionego Handlu i zatrzymaney cyrkulacyi Pieniędzy) Ja nie należąc do takowego oświadczenia Dóbr na taxę, ani mając za-miaru przystąpienia i łączenia się do takowego aktu, naysolen-nieysze moie uczyniłem zażalenia w aktach Publicznych, że mając sytuacyą moją innych Guberniach oddzielnych, a żadney posiadłości w Gubernii Grodzieńskiej, nie należę do dzieła, do którego żadne-go kroku i akcesu ani przez siebie, ani przez mych Plenipotentów nie uczyniłem, i mam to sobie za powjność tymczasowie donieść.

Franciszek Graff Dunin Jundziłł były Pttu Grodzień.
Podkomorzy Kawaler. Poll. orderów.

2. 1814 Aprila 13 dnia Przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziem. Pttu Stuckiego i całą powszechnością w imieniu W. JPani Salomei z Wodzinskih Kosińskiej Rotm. Oszmiań czyni się Oświadczenie w następney osnowie: Iż W. Rotm. Kosińska potrze-

bniać Officialisty, któryby zajmując się ułatwieniem czynnościow, w kolei urzędzenia Ekonomicznego majątności Berezowca w Nowogródz-kim Powiecie Gubernii Lit. Grodzieńskiej był oraz pomocny w wy-padłych interesach prawnych: jakich nymniej mieć mogła, gdy w prędkim czasie nie upatrzyła osoby, któryby formalną pełnomocną Plenipotencyą wydać zdeterminowała się, i gdy wreszcie (mimo cią-głą rezydencyą w mieście Nieświżu dla kuracyi) o wszystkich szcze-gułach w Prawnym i Ekonomicznym stosunku sama wiedzieć zaw-sze żądała; przymiując przeto na usługi JP. Ferdynanda Dąbrowskie-go in Octobrri w Roku przeszłym 1813 bez Plenipotencyi na ten raz niepotrzebney, polecała jemu podawanie różnych od Rządu nakazywa-nych wiadomościow, zdawanie rekruta i inne tym podobne czynno-ści, chcąc aby tenże JP Dąbrowski zawsze się do jej referował — Lecz JP. Dąbrowski nie starając się wprzód dosyć przekonac, iż w osobie jego zupełną afność położyć można, w późniejszy czasie (zgadnąć trudno dla jakich powodow) zaczął dopominać się o Ple-nipotencyą dla siebie, nad wydaniem której kiedy się nymniej W. Kosińska zastanawiała i kiedy osoby jej przyjazne radziły domieścić przynajmniej w takowej Plenipotencyi wyraz obowiązku stosowania się do Instrukcyi udzielney czyli referowania się zawsze do samey Aktorki, ułożona tedy Plenipotencya przez JP. Dąbrowskiego, do której jeden Pisczętartzem pisał się W. Stanisław Reyten, pozosta-ła u niej do dalszego rozważenia, a więc ani więcej Pisczętartzy nie prosiła, ani tym bardziej przyznaniem upoważnic iuz nie ośmieliła się — Jakową nieuzupełnioną Plenipotencyą, gdy mimo d-terminacyą teyże W. Kosińskiej wspomniony nie raz JP. Dąbrowski zabrał, a następnie W. Kosińska ostatnich dni Marca teraza: roku widziała się zmuszoną rozstać z Officialistą swoim tymczasowym, który sam tegoż żądać zdawał się przez niechętnie swoje zaymowanie się wynadgradzając przeto podług słuszności za czas pobytu JP. Dąbrowskiego dopomina-ła się o zwrot Plenipotencyi zabranej, aczkolwiek ta waloru żadnego mieć nie mogła, i za nią żadney czynności ułatwiać JP. Dąbrowski nie miał prawa, której gdy zwróconey sobie nie ma, przez ninieysze przeto Oświadczenie za niebyłą ogłaszając, ostrzega każdego ktokol-wiek w tej mierze interesowanym bydź może, aby się z JP. Dąbrow-skim o nymniejszy szczegół układać nie ważył, a jeśli cokolwiek jest postanowionego (czego się spodziewać nie godzi) to wszystko W. Kosińska zna bydź nieważnym i ulegac skutkom czynności JP. Dąbrowskiego nie deklaruie — Ze zaś JP. Dąbrowski przy wydaleniu się swoim zabrał bez opowiedzenia brzydkę i parę koni, zwrotu prze-to pośrednictwem Policji dopomnieć się przedsiębiorąc, takowe O-świadczenie do Akt Nowogródzkich przemiesi i w Kuryerze Litew-skim ogłosić postanawia — Które jako proszony podpisał.

Alojzy Terpiłowski.

3 Niżej podpisany celem upewnienia należności ru-bli srebrn. 1,100 na kamienicy w Wilnie Nrem 351 oznaczoney po zeszyłch Jakubie i Katarzynie Lisow-skich i za ich dług przez Sukcessora JP. Stanisława Lisowskiego wydanym poświadczoney Obligiem, jako istotny kredytor, aby nikt z czyniących Interessa z po-mienionym Lisowskim, o tém co się wyżej namieni-ło, niewiadomością nie wymawiał się, ninieyszą do wiadomości każdego podaję publikatę — 1814 Aprila 28 dnia.

Jakób Popławski.

2. Po zeszyłch Tomaszu Krassowskim, przy byłym Sądzie Trybunalskim, a późnicy Sądzie Głównym De-partamentu Cywilnego Gubernii Litewsko Wileńskiej, Agencie, u pozostałej wdowy W. Magdaleny Kras-sowskiej znajduią się powierzone jej Mężowi od ró-żnych Obywateli Prowincyi Litewskiej papiery, któ-rych odebranie wolne jest każdemu z Aktorow, któ-rych upraszają się, aby tak dla uwolnienia awizującej, od próżnego ciężaru, jakoteż dla dogodzenia interes-som Właścicieli, każdy swoje papiery odbierał, mie-szka w Klasztorze Panien Zarzecznych w Wilnie.

Magdalena Krassowska.

2. Niżej podpisany, powodem nie oddania przez Enocha Berkowicza Palastyna powierzonych mu Kart i Obligów, zrobił w Dodatku Kuryera Litewskiego ostrzezenie — Teraz zaś gdy tenże Palastyn uczynił obrachunek i w nim wyjaśnił iakoby od Szemiota nie-więcej wziął za Kartą na czer. złłch 60, iak czer-złłch 50, i Rewers na Kwit niby z opłaconych u-przednio czer. złłch 10; od JW. Rudominowey wy-raził, że nic z gotowych pieniędzy nie wziął, lecz za procent od summy czer. złłch 290 do dnia 29go gbra 1814, i za dalsze summy przyjął, Kartę na Imie własne na Rubli 427, i oną niżej podpisanemu prze-lał; inne wszystkie w naturze zwrócił; a tem porząd-kiem opierając tenże rachunek na rzetelności, rzecz ze mną ukończył — O czém przez ninieyszą awiza-cyą zawiadamia się.

Simson Abrahamowicz.

Prospekt dzieła pod napisem: *Zycia Sławnych Polaków* krótko zebrane przez X. Józefa Konstantyna Bogusławskiego Kanonika Wileńskiego za pozwoleniem Cenzury, z dewizą: *vita magnorum virorum instructio est hominum. Seneca.*

P R Z E D M O W A

Było to prawie powszechnym zwyczajem u Greków i Rzymian, wszelkie sławne Obywatelów dzieła w obrazach i posągach potomności ku naśladowaniu zostawiać. Wszystkie publiczne i prywatne domy i mieszkania nie miały w sobie czczych ozdób, na któreby przepych i próżność zdobywać się mogły, zdobyły je cnotliwe Poprzedników dzieła w obrazach i posągach, a domy publiczne i prywatne będąc zbiorem cnot wielkich ludzi, wzbudzały do poszanowania i naśladowania tych wszystkich, których wspólna zabawa albo interesa publiczne na iedno miejsce zgromadzały. *Quidni ego magnorum virorum imagines habeam incitamenta animi, à quibus tanti boni iniuria fluxerunt? mowi Seneka. Inde tuæ Reipublicæ, quod imitere, capias, mowi Liwiusz.*

Zapatruiąc się na tak wyborne wzory, mowi Jan Jakób Russo, podnosi się umysł, zagrzewa się serce, i w miarę rozważania wzmaga się chęć do ich naśladowania, i odtąd inż więcej w sobie własney mierności niecierpi.

Dzielność tych wielkich skutków dostrzegł mądry Król Stanisław August, i sławne Polaków dzieła w obrazach, posągach i popiersiach, współczesnym i potomności ku naśladowaniu w Zamku Królewskim Warszawskim zostawił. Przykład mądrego Króla wzbudził we mnie chęć stosowną do moiego powołania, abym za łaskawém dozwoleńiem wspomnianego Monarchy przekopiowania Oryginałów w Zamku Królewskim Warszawskim znajdujących się, zebrał Galeryą Obrazów Sławnych Polaków i życia ich domowe i publiczne dla powszechney instrukcyi opisał. Szcupłość moiego dochodu ledwie wystarczającego na wygodne życie, niedozwoliła mi do wykonania moiego przedsięwzięcia wezwać sławnych w sztuce malarzkiej będących naówczas w Warszawie Kenaletych, Baciarelich, Lampich, Grassych, Smuglewiczów, Tokarskich, odeymuiąc własnym potrzebom użyłem do wykonania przedsięwziętego odemnie dzieła trafnych w Kopiowaniu Oryginałów ich Uczniów, iako to: Peszkę, Czerpińskiego, Kondratowicza, Kozłowskiego, Głowackiego, Brzuszkiewicza, Bielińskiego, Damela, Borowskiego, Weynerowicza, Bilikiewicza, Jozosowicza, i Januszkiewicza. — Jakich zaś braknęło Oryginałów w Galeryi Królewskiej Warszawskiej, starałem się je mieć do przekopiowania z Gniezna, Gdańska, Poznania, Krakowa, Wilna, Lwowa, i Nieświeża.

W przeciagu lat trzydziestu kilku zebrałem dwieście kilkadziesiąt Obrazów Sławnych Polaków, życia ich domowe i publiczne z największą moją usilnością i pracą starałem się opisać, zbieraiąc je z Historyków Polskich a największy z Przywileiów w Metrykach

Koronnych i Litewskich znajdujących się, a do przeyrzenia mnie od byłych Kasclerzów Obóyga Narodów Małachowskiego, Sapiehy, Chreptowicza łaskawie dozwolonych: zaś współczesnych Rodaków wedle prawdy i sumnienia opisałem, delekim będąc od wszelkiej stronności, *sine irâ et studiò: mihi Galba, Otto, Vitelius nec beneficiò, nec iniuriâ cogniti.* W opisanu życia Sławnych Polaków starałem się uniknąć i suchej częstokroć powieści *Neposa*, przestaiąc iedynie tylko na samym, *dicere, quid fecit*, i oraz zawsze nudney rozwlekości *Plutarcha* w opowiadaniu nieinteresuiących teraz drobnostek: lecz tego sławnego Pisarza Filozoficzne uwagi za wzór dla mnie obratem — szczęśliwy iezlim w tém go naśladować umiał. Znaiąc zaś, iak mocno ożywia zmordowany uwagami umysł, zagrzewa i zniewala serce, kształci i podnosi imainacyą człowieka, boska Poezya, starałem się przydać do *Bibliografii* wybrane przezemnie z naylepszych Poetów wiersze stosowne albo do życia, lub też do czynionych uwag nad niemi; szczęśliwy! iezlim trafił do zamierzonego odemnie celu.

Podzieliłem całą moią Galeryą i Bibliografią na cztery części: pierwsza zawiera *Królow Polskich*, druga *Uczonych Polakow*, trzecia *Ministrow* i *godnych pamięci Obywatelow*, czwarta *Hetmanow, Wodzow* i *Rycerzow*. Między zbiorem obrazow sławnych Polakow umieściłem znakomitsze w Litwie wypadki zdarzone czyli *Epoki*, jakoto: *Unia Litwy z Polską w Roku 1386 — Chrzest Litwinow w Roku 1387 — Wilno od obleżenia uwolnione w Roku 1557 — Złączenie Inflant z Litwą w Roku 1557 — Podział Litwy na Woiewództwa i Powiaty w Roku 1569 — Zalozenie Akademii Wileńskiej w Roku 1579 — Statut Litewski w Roku 1588 — Granice Litwy w Roku 1633 — Statut Akademicki w Roku 1781 — Potwierdzenie IMPERATORSKIEGO Uniwersytetu Wileńskiego w Roku 1803* — i pokrótce wspomniane *Epoki* opisałem.

Dla porządnego i przystoynego umieszczenia wspomnionego Zbioru Obrazow czyli *Galeryi sławnych Polakow*, własnym moim kosztem postawiłem Dom w Wilnie na Ulicy Zamkowej pod Numerem 142 będący.

Wybor Obywatelow, którzy się do szczęścia i chwały, lub też nieszczęścia i klęski własney oyczynny przyłożyli, trafne ich obrazy, znaczna ich liczba, bezstronna *Bibliografia*, szacunek i cenę w tymto rodzaju Zbioru stanowią: dwie tylko są takie *Galerye* w Warszawie i w Wilnie. Chciałbym, aby tento mój Zbiór stał się własnością moiey oyczynny, aby jego *Bibliografia* należała do *instrukcyi* publiczney. W takim moim zamiarze opisanie tego Zbioru i jego *Bi-*

bliografią do druku podać przedsięwziętem: niechaj Publiczność patrzy na te obrazy, niechaj czyta i rozważa, jakiemito byli *Polacy*, a chęć do spraw dobrych, ku złym zaś wstręt i wzgardę niechaj poczuć!

Wzywam więc w imię Ojczyzny moich współ-Rodaków, aby do rychłego skutecznienia moiego przedsięwzięcia pomodz mnie raczyli przez *prenumeratę* na moje dzieło tak nazwane: *Zycia sławnych Polaków*. Cena czyli *prenumerata* na całe dzieło mające się podać w tych dniach do druku za pozwoleniem *Cenzury*, dwa ruble srebrne, *prenumeratę* za drukowanym *rewerse* odbierać będzie w Wilnie Gospodarz Domu na Ulicy Zamkowej pod Numerem 142 X. Bo-

gustawski Kanonik Wileński.

Wezmiy przed się Przodków dzieie,
Ta moja dla ciebie rada,
Jak się do nich cnota śmieie!
Jak ich kocha! niemi włada!
Ucz się z ich szkoły honoru,
Wielkie imie zbrodnia zmnieyszy:
Wielcy ludzie są dla wzoru,
Kto z nich lepszy, ten godnieyszy.

X. Józef Konstanty Bogusławski
Kanonik Wileński.

w Wilnie dnia
21go Maja v. s.
Roku 1814.

mp.

Dozwala się drukować. G. E. Grodek P. O. Członek Komitetu Cenzury.